

da je robu primio u oštećenom stanju, i na taj način, dokazujući u kakvom je stanju primio robu, mogao otkloniti svoju odgovornost za štetu. Nakon ovoga protesta špediter je bio dužan, a što mu je bilo i lako moguće, vještačenjem ustanoviti o kakvoj se šteti radi, i tako dokazati opravdanost protesta. Budući da je ovo propustio, dužan je nadoknaditi štetu, i ne može se u svoju korist pozivati na uloženi protest.

Što se tiče prava osiguratelja na naknadu štete, sud stoji na stajalištu da osiguratelj mora dokazati kod koga se šteta dogodila. Ako to ne dokaže, neće moći uspjeti svojim zahtjevom, jer vozari u kombiniranom prijevozu ne odgovaraju solidarno. Budući da nije bilo moguće putem vještaka utvrditi visinu štete, jer je već roba bila konzumirana, visinu štete je sud utvrdio prema slobodnoj ocjeni.

/DMF, 1964, str.81/

B.J.

APELACIONI SUD, Aix

Presuda od 27.III 1963.

Sté Marseille-Fret o/a Mutuelle
générale française i drugi
osiguratelji

Prijevoz stvari morem - Manjak tereta - Brodar koji u teretnici ne stavi nikakvu opasku u pogledu količine primljenog tereta, mora dokazati koliko je tereta primio na prijevoz - On se ne može u svoju korist pozivati na okolnost da na odredištu teret nije vagan u njegovu prisustvu, ako nije tražio takav način utvrđivanja štete - Čista teretnica stvara pretpostavku da je brodar odgovoran za manjak i oštećenje tereta, ako ne dokaže jedan od razloga koji ga oslobadjaju odgovornosti

Brodar je prevozio ječam. Na odredištu je utvrđen manjak koji su osiguratelji nadoknadili, i tuže brodera za naknadu štete. Prvostepeni sud je udovoljio tužbenom zahtjevu. Brodar se žali protiv presude, i navodi slijedeće žalbene razloge:

Tužitelji nisu uspjeli dokazati utuženi manjak. Ječam je doduše vagan na vagi poduzeća koje se bavi takvim poslovima, ali to vaganje ne može biti smatrano kao javno, ili vaganje u prisustvu obiju stranaka koje su jedino mjerodavne za utvrđivanje činjeničnog stanja. Podredno traži on da

ga sud oslobodi naknade štete, jer da je ječam sadržavao neuobičajeni postotak prašine iz čega proizlazi da je manjak, u koliko je i nastao, posljedica prirodnog svojstva robe. U dokaz ove okolnosti navodi pismo kupca koji protestira slab kvalitet ječma.

Drugostepeni sud je potvrdio presudu prvostepenog suda.

Nesporno je, kaže sud, da brodar nije u teretnici naveo nikakvu opesku u pogledu količine primljenog tereta, i prema tome se pretpostavlja da je odgovoran za svaku štetu i gubitak dok ne dokaže jedan od razloga koji ga oslobadjaju odgovornosti. Razlozi na koje se brodar u ovom slučaju poziva nisu dovoljni da obore ovu pretpostavku. Njegova je dužnost bila da zatraži kontradiktorno vanjanje ječma. Osim toga način na koji je težina utvrđena potpuno je vjerodostojan. Ni pismo na koje se tuženi poziva nije dovoljno za obaranje pretpostavke koja protiv nje ga govori.

/DMF, 1964, str.30/

B.J.

Dokazna snaga čiste teretnice

Može se, čini nam se, gornjoj presudi staviti nekoliko primjedaba. U prvom redu ne izgleda nam prihvatljivo stajalište da čista teretnica stvara pretpostavku da je brodar odgovoran za svaku štetu i manjak ako ne dokaže jedan od razloga koji isključuje njegovu odgovornost. Izgleda da sud ne razlikuje u dovoljnoj mjeri dvije stvari: pretpostavku o količini tereta koji je brodar primio na prijevoz, i pretpostavku o njegovoj odgovornosti za štetu. Bez obzira da li je teretnica čista ili nečista, brodar uvijek mora dokazati da je šteta nastala iz razloga za koje on ne odgovara. Nezavisno od ovoga je pitanje dokaza o količini tereta koju je brodar primio na prijevoz. Samo na ovo utječu klauzule u teretnici: čista teretnica stvara pretpostavku da je brodar primio onu količinu tereta koja je u njoj navedena. Nečista pak govori u brodarovu korist, tj. protivna stranka mora brodaru dokazati da je primio više tereta nego što ga je predao. Isto tako teretnicom se ne dokazuje koju je količinu tereta brodar predao primaocu, i to bez obzira da li je teretnica čista ili sadrži odgovarajuće opaske. U ovom pogledu je relevantan protest primaoca. Ako je primalac u propisanom roku uložio brodaru pismeni protest, tada brodar mora dokazati da je predao onu količinu tereta na koju se poziva. Inače, u koliko takvog protesta nema, primalac mora dokazati da je tačno ono što tvrdi. U gornjoj presudi sud uopće ne spominje protest, iz čega se može zaključiti da ga nije ni

bilo. Bez obzira na to, sud ulaganju protesta u pogledu dužnosti dokazivanja ne pridaje nikakav značaj. Pomanjkane protesta uz čistu teretnicu stvaraju dvije pretpostavke: jedna govori za brođara, a druga protiv njega. Sud je, čini nam se, morao najprije naložiti primocu da dokaže ili uloženi protest ili manjak, a tek onda da brođaru dokaže koliko je terete stvarno primio na prijevoz. Polazeći i ovim putem, sud je mogao doći do istog rezultata, i to u okviru činjeničnog stanja kako je u sporu utvrđjen. Mogao je, kao što je to usputno i rekao, uzeti kao vjerodostojan dokaz vaganje koje je bilo izvršeno, pa smatrati da je prodavalac takvim dokazom uspio oboriti pretpostavku koja je govorila za brođara. I mi bismo se složili sa stajalištem suda da brođarov prigovor o kvalitetu ječma nije dovoljan za obaranje presumpcije koja govori protiv brođara.

B.J.

APELACIONI SUD, Aix

Presuda od 11.VI 1963.

Transports maritimes vinicoles
algériens i Sté navale caennaise
c/a Cie d'assurances l'Helvetia
i la Neuchateloise

Prijevoz stvari morem - Oštećenje tereta - Viša sila - Radi se o višoj sili samo onda kada se događaj nije mogao predvidjeti, ili kada bi mjere osiguranja bile nekorisne

Radi se o prijevozu kontenera. Za vrijeme prijevoza brod je naišao na oluju jačine vjetera 10, a na mahove i 11 Beauforta, radi čega je došlo do oštećenja tereta. Prvostepeni sud je obvezao brođara na naknadu štete. Drugostepeni sud je tu presudu potvrdio. Razlozi suda su u bitnim ortama slijedeći:

Prema pozitivnim propisima brođar odgovara za svu štetu nastalu tokom prijevoza ako ne dokaže jedan od razloga koji isključuju njegovu odgovornost. Među ove razloge spada i viša sila. Stranke stoje na suprotnim stajalištima. Dok brođar tvrdi da je šteti uzrok nevrijeme koje je imalo karakteristike više sile, dotle tužitelj /osiguratelj koji je nadoknadio štetu/ stoji na stajalištu da je uzrok šteti slabost vaganje i osiguranje tereta koji je bio smješten na palubi. Sud prihvaća stajalište tužiteljevo.

Brod je iz Marseille-a otputovao 14.XII u podne. Metereološki izvještaj je bio povoljan i nije nagovještavao nikakvo jače nevrijeme. Prema tome zapovjednik nije ni mogao